

ВПЛИВ МЕДІАПРОСТОРУ НА ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Впровадження нових інформаційних технологій є виявом і одночасно основою складного соціально-економічного і науково-технічного процесу – інформатизації суспільства.

Інформаційні технології – створена прикладною інформатикою сукупність систематичних і масових способів та прийомів обробки інформації у всіх галузях людської діяльності з використанням сучасних засобів зв'язку, поліграфії, комп'ютерної техніки та програмного забезпечення.

Інформаційне суспільство – суспільство в якому діяльність людей здійснюється на основі використання послуг, що надаються за допомогою інформаційних технологій і технологій зв'язку [5].

Складовою частиною і найпершою умовою інформатизації суспільства є інформатизація освіти – процес підготовки людини до повноцінного життя в умовах сучасного інформаційного світового співтовариства, до продуктивного використання інформації та знань на основі використання комп'ютерної техніки й засобів телекомунікації.

Першочерговим завданням є створення глобальної комп'ютерної мережі освіти та науки.

Розвиток глобального суспільства визначається зростанням ролі інформації як продукту соціальної діяльності людей, за якісними характеристиками якої вимірюють рівень загальної культури суспільства щодо здатності виробляти, сприймати і раціонально застосовувати відомості, дані, знання для потреб життєдіяльності.

Сьогодні важко уявити собі наше життя без інформації, без знань, комунікацій – складовою яких є медіа-простір. Як зазначає Г.Клімашина, інформація – повідомлення про будь-що, усне та письмове. Основні форми інформації: текстова (книги, газети журнали, рукописні видання); графічна

(малюнки, фотографії, картини, креслення); мовна (радіопередачі, розмови по телефону); комп'ютерної (документи, бази даних); у формі відеозображень (кінофільми, телевізійні передачі) [3].

Знання – перевірені практикою чи доведені теоретично результати пізнання дійсності, відображені в свідомості людини. Знання – головний ресурс, який допомагає особистості існувати в суспільстві [3; 4].

Проблему впливу медіапростору на формування світогляду сучасної молоді, пошук шляхів розвитку інформаційної культури особистості досліджують вчені – науковці, практики багатьох галузей знань. Серед них: Є.Медведєва, Г.Воробйов, Є.Семенюк, Г.Малькевич, О.Почупайло, І.Смирнова, А.Столяревська, Н.Джинчарадзе, О.Матвієнко, Н.Гендіна, Н.Колкова, І.Скіпор, Г.Стародубова, А.Малько, Н.Зінов'єва та інші.

Медіа –засоби масової комунікації – технічні засоби створення, запису, копіювання, тиражування, зберігання, поширення, сприймання інформації та обміну її між суб'єктом (автором медіа тексту) й об'єктом (масовою аудиторією).

Медіа (латинське *media*-множинне число від *medium* – засіб, посередник) – це не тільки апаратні засоби, але і, носії інформації, які зберігаються і розповсюджуються окремо від апаратних засобів і власне інформація. Іншими словами медіа-зв'язок між різними частинами людського суспільства, ідея комунікації, яка розуміється полі функціонально [2]. Досить часто як синонім медіа використовують термін «засоби комунікації», «засоби інформації». Іноді, а це не є правильним медіа – прирівнюють до технічних засобів навчання.

Структура сучасного медіа-простору складається з багатьох складових: Медіатека – сучасна бібліотека, що комплектується різними за формою документами і надає їх користувачам на вищому сервісному рівні. У роботі медіатеки, для створення інформаційних ресурсів та обслуговування користувачів, активно використовуються сучасні технічні засоби, у тому числі аудіо- та відеотехніка, комп'ютери. Медіатека містить маскимально

можливий об'єм ресурсів і надає доступ засобами комп'ютера чи інших засобів інформації до додаткових джерел інформації [7].

Медіацентр – один із підрозділів навчального закладу чи установи додаткової освіти (клас інформатики, комп'ютерна лабораторія, бібліотека), що становить інтегроване інформаційно-педагогічне середовище, де стають можливими нові форми в організації пізнавальної і комунікативної діяльності її споживачів. На базі медіацентрів стає можливим удосконалення пошукової та дослідницької роботи в рамках участі в творчому створенні газет, журналів, відеоматеріалів, вебсторінок [7]. Медіаосвіта – навчання теорії і практичних умінь для оволодіння сучасними засобами масової комунікації, які розглядаються як частина специфічної галузі знань в педагогічній теорії і практиці. Медіаосвіта – міждисциплінарна, інтегративна сфера педагогічної діяльності, яка має яскраво виражений соціокультурний характер. Основна мета медіаосвіти – розвиток комунікативних здібностей учнів, студентів, їх критичного мислення по відношенню до медіатекстів (друкованих, усних, візуальних, аудіовізуальних) і використання засобів комунікації для творчого самовираження [6].

Медіакультура – частина загальної культури, пов'язана із засобами комунікації, перш за все масової комунікації. Цей термін розуміється в двох аспектах. З однієї сторони в соціальному плані – культура суспільства-медіакультура суспільства. В даному значенні розуміються соціокультурні явища, пов'язані з медіа - світ книг, світ телебачення, світ газет і журналів, світ радіо, світ Інтернет-ресурсів. З іншої сторони в особистісному плані культура людини – медіакультура людини, коли сприймається творче самовираження через комунікаційні засоби, які в кінцевому рахунку забезпечують повноцінне залучення людини до суспільства [6].

Мультимедіа – поняття, що означає поєднання звукових, текстових і цифрових сигналів, а також нерухомих і рухомих образів. Наприклад, мультимедійна база даних міститиме текстову та образну інформацію, відеокліпи, таблиці, і все це однаково легко доступне. Мультимедійна

телекомунікаційна послуга дає змогу користувачеві надсилати або отримувати будь-яку форму інформації, взаємозамінну за бажанням. Іншими словами – комбінація різних медіа з використанням звука, образів і тексту.

Медіафахівець, медіаспеціаліст – фахівець, що має відповідну підготовку, вміє організовувати інформацію таким чином, щоб користувач міг знайти все, що йому потрібно, тобто здатний оперативно задовольняти інформаційні потреби, володіє навиками формування інформаційної культури користувачів [7].

Кожна особистість відповідно до власних потреб постійно використовує медіапростір. Важливо, щоб крім позитивних моментів під час опанування всього обсягу соціально-значущої інформації відбувався процес гармонізації внутрішнього світу особистості. Ми повинні розуміти, що точна і повна інформація – основа для розумних рішень, оцінка інформації має відбуватись виходячи з її практичного використання, отримана інформація має інтегруватись до знань, які вже є у користувача; потрібно використовувати інформацію для критичного аналізу та розв'язання проблем, тобто мати інформаційний світогляд – систему узагальнених поглядів на інформацію, інформаційні ресурси, інформаційні системи, інформаційні технології, інформатизацію, інформаційне суспільство та місце людини в ньому, на ставлення людей до навколишнього інформаційного середовища, а також обумовлені цими поглядами їх переконання, ідеали, принципи пізнання та діяльності.

Стрижнем сучасної освіти є розвиваюча, культуротворча домінанта, виховання відповідальної особистості, яка здатна до самоосвіти і саморозвитку, вміє критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію, використовувати набутті знання і вміння для творчого розв'язання проблем. Більшість з нас відчують фрагментарність, розрізненість знань у роботі з інформацією, поданої в традиційній, і в електронній формах, набуття цілісних і повних уявлень про ефективні способи розв'язання інформаційних завдань. Ці питання вивчає навчальна

дисципліна «Інформаційна культура», яка дає інтегральний підхід до формування готовності громадянина до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Інформаційна культура – вміння цілеспрямовано працювати з інформацією та використовувати для її отримання, обробки і передачі комп'ютерну інформаційну технологію, сучасні технічні засоби та методи [3]. Як зазначає науковець Є.Медведева, інформаційна культура – це рівень інформаційної підготовки, який дозволяє людині не тільки вільно орієнтуватися в потрібному інформаційному середовищі, а й брати участь у його формуванні та перетворенні, сприяти інформаційним контактам [4]. У вужчому розумінні, інформаційна культура – сфера духовного життя суспільства, що охоплює насамперед систему виховання, освіти, наукової та мистецької творчості, у контексті інформаційних відносин, а також установи й організації, що забезпечують їх функціонування (школи, вищі навчальні заклади, клуби, музеї, театри, бібліотеки [6]. Становлення інформаційної культури особистості відбувається в її повсякденній діяльності під впливом засвоєних побутових знань та умінь, інформації засобів масової комунікації, у процесі самоосвіти, під час навчання, в сім'ї, на роботі. Саме тому досить важливо мати інформацію про стан захищеності інтересів особи, суспільства, що виключає можливість заподіяння їм шкоди через неповноту, несвоєчасність і невірогідність інформації, а також негативні наслідки використання інформаційних технологій або законодавчо забороненої чи обмеженої для поширення інформації так звану інформаційну безпеку. Кожна отримана користувачем із медіа простору інформація має свою корисність – властивість, що показує ступінь відповідності поставленій меті. Кожна людина, яка використовує інформацію з різних джерел повинна пам'ятати, що крім корисності інформація може містити відомості, дані, поняття, які відображаючись у свідомості особистості можуть негативно впливати на зміну її уявлень про дійсність. При роботі з інформацією важливо дотримуватись правил роботи з комп'ютерною технікою, щоб це не

зашкодило її здоров'ю. Цінність інформації у її корисності, повноті, вірогідності, новизні.

Оволодіння систематизованою сукупністю знань, умінь, навичок інформаційної грамотності сприятиме повноцінному життю особистості в умовах інформаційного суспільства; продуктивному використанню усіх складових медіапростору, широкому застосуванню інформації та знань у практичній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воробйов Г. Твоя інформаційна культура. – М., 1988. – 303 с.
2. Гендіна Н., Колкова Н., Скіпор І., Стародубова Г. Формування інформаційної культури особистості в бібліотеках і освітніх закладах: навчально-методичний посібник. – М.: Шкільна бібліотека, 2003. – 296 с.
3. Клімашина Г. Нові інформаційні технології в роботі шкільних бібліотек: методичний посібник. – Севастопіль, 2002. – 22 с.
4. Медведєва Є. Визначення поняття інформації у точних і природничих науках // Вісн. Харк. держ. акад. культури: Зб. наук. пр. – Х.: ХДАК, 2001. – Вип. 7. – С. 100-108.
5. Соляник А.А. Документні потоки та масиви: Навчальний посібник. – Х., 2000. – 112 с.
6. Формування інформаційної культури учнів загальноосвітніх навчальних закладів: науково-методичні рекомендації / АПН України. ДНПБ ім. В.О.Сухомлинського; Упоряд. А.І.Рубан. – К., 2005. – 64 с.
7. Шкільний бібліотечно-інформаційний центр: теорія і практика: науково-методичний посібник / За ред. О.Є.Матвійчук. – К., 2007. – 209 с.